

דו"ח משליחות בטרינידאד*

מבוא

המחנות הצבאיים, הם זרועים שרידי ביניים, עמודים של צריפים ורצפות בטון, וכן שרידי כבישים פנימיים מרובים, אשר מהווים מטרד לבעלי המשקים ומקפחים אותם בשטחיהם. הא"י זור אינו שטח ישר, מתנשאים בו גבעות ותלים עם שיפועים חזקים, הנגמרים לרוב במישור ביצתי ובתעלת מים או ואדי עמוק לאראקוב. המים זורמים בו בכל חודשי השנה והשטח חרוץ נקיקים ותעלות עמוקות. האדמה נסחפת לשטח הביצה ולתעלות ונגרפת עם זרמי המים. באיאלה משקים תופסים שרידי הבנין והכביי שים וקוצופי הסחף כרבע מן השטח שנועד למרעה.

למשק החלב הוקצבו 18 אקר אדמה (27 דונם, בערך) ולמשק עופות וחזירים — 5 אקר (כ-20 דונם). את השטח כולו ראו, כנראה, המתכננים על פני המפה הטופוגרפית כמישור וחילקו אותו לחלקות ועליהן סומנו מספרי המשקים העתידיים, מבלי להביא בחשבון תקלות למיניהן שנעשו בשטחים בידי הטבע או בידי האדם. כך נתקבלו משקים עם שטחי קרקע טובים יותר ואחרים מקופחים בחלקם.

השטחים היו קודם לכן אדמות-בור, מכוסות עשבי בר, צמחי פרא של עץ ושיח, ואלה בוערו ונוקו מן השטח. האדמות נחרשו ונשתלו בעשב „פנגולה“, עשב מרעה מתורבת באיים הקארי-ביים, וככה אמרו להפכן לשטחי מרעה רב-שנתי להספקת מזון לבהמה.

בשביל כל מתיישב הוקם בית בן 3 חדרי שינה קטנים, חדר אחד נוסף גדול יותר, „חדר מגורים“ ולידו פינת אוכל ומטבח קטן. הבית צוייד גם במקלחת ובית-כבוד.

כשגדל העשב והיה ראוי כבר למאכל לב-המה, הושיבו את המתנחלים במשקיהם ונתנו לכל אחד 7 ראשי בקר: 2 פרות — אחת חולבת ושניה בהריון גבוה, 2 עגלות הרות ר-3 עגלות צעירות יותר, מהן לפעמים כבר מזורעות. במשך השנה הראשונה ועד אשר, כנראה, תמ-לסנה הפרות בשניה וגם כל העגלות תהיינה חולבות — מספקים למתיישבי-הבוקר את כל

ב-28.12.66 עברנו, אשתי ואני, לביתנו הזמני, שהועידו לנו למגורים. המקום נמצא קרוב לאחד ממרכזי ההתיישבות החדשה, Waller-field, אבל במרחק של 18 מייל, בערך, מהמרכז השני, Carleson-field. קיבלנו דירה מרוהטת, גדולה ויפה, אבל חסרים בה עדיין הרבה דברים לגור היותנו. במקום זה הוקמה לפני כשנתיים תחנת ניסיון מרכזית לחקלאות, הוקמה שכונה יפה לעובדי התחנה ולאנשי חוץ, שבאים לסייע למדינת טרינידאד בפיתוח החקלאות.

מתחילת חודש ינואר ש. ז. התחילה עבודתי המסודרת, פחות או יותר, עודני חסר תחבורה צמודה ובלתי-תלויה מאחרים, וזה מקשה מאוד על העבודה. נפגשתי ושווחחתי על עבודתי עם דר' גונזאלס, שתארו הרשמי הוא: Technical Officer (Animal Husbandry), הוא אישר את תוכנית עבודתי והבטיחני לדאוג לתחבורה סדירה.

ההתיישבות החדשה

בשני איזורי ישובים כפריים, לא הרחק ממרכזים עירוניים, על שטחים רחבי-ידיים, אשר שימשו בעבר מחנות לצבא בריטי ואמריקאי בימי מלחמת העולם השנייה ואחריה, עד להכרזת העצמאות — תוכננו ישובים לפיתוח חקלאי, משקים לגידול בעלי-חיים, מהם כ-70% לבקר חלב וכ-30% לגידול חזירים ועופות.

שטחי האדמה נושאים עליהם עדיין סימני

* טרינידאד — מדינה שקבלה לא מזמן עצמאות, מורכבת מכמה איים בקירבת חוף ונצואלה, שהגדול ביניהם הוא טרינידאד והשני בגודלו — טובאגו. המלכה ד

כל האספקטים הארציים והפרטיים שלו, יוכל הוא להסתכן ולהיעזר באמצעי זה כפתרון לב-עית עורפי החלב.

ז. למרני

המועצה לייצור ולשיווק בקר וצאן לבשר

המשלוחים האחרונים הגיעו במחצית הראשונה של חודש נובמבר. במחצית השנייה של דצמבר ובתחילת ינואר ש.ו. התחילו ליישב חלק שני של האיזור, המונה לעת-עתה רק 9 משקים, ואת אלה ציידו כבר בבקר. החלק הראשון כולל 30 משקים, מהם 29 בעלי בקר, 15 משקים מגדלים עופות וחזירים.

מוצאו של הבקר שהובא למשקים הוא מפוארטוריקו, מאוסטרליה או מקומי-מערב מגידולי החווה הממשלתית; לאחרונה התחילו לייבא מקנדה. ב־1966 הובאו משם כ־600 עגלות, רובן הרות, ובתכנית 1967 לייבא כ־1200 עגלות. אשר למוצא הגנטי, כולן בצבע שחור לבן, מייחסים אותן לגזע פריזי-הולשטיין. רובן ככולן באו ללא תעודה מספר העדר, רק עגלות בחדות מגיעות מקנדה מצוידות בתעודה של ספר העדר.

כל בקר הייבוא עובר בתחנת הריכוז שבחווה הממשלתית ביקורת וטיפול אינדיבידואלי. מיון והכנה לחלוקה, ולבסוף עוד בירור סופי לקראת מסירתו למתיישב. ואחרי כל אלה אתה עומד לעתים קרובות בפני בעיות משקיות חמורות. במקרים רבים הבקר אינו תואם את כרטיסי תולדותיו ותיאוריו מצבו בשעת מסירתו למשק. פרות ועגלות שצויינו כהרות מתגלות מתייחסות לאחר הגיען למשק. תאריכי ההזרעות (מזריעים) בתחנת הריכוז מזרמת פרים מגזעים שונים שבתוה, בזמן האחרון מייבאים זירמה קפואה מקנדה), הרשומים בכרטיסים שמלווים את הבקר, לא תמיד מדויקים. לעתים מקוימות המבכירות והפרות להמליט ויש גם מאחרות בחודשים ויותר. התגובות — מיד לאחר ההמליטה או עם בוא הפרה כחולבת מחוות הגידול — מגיעות ל־3–4 גלון (14–18 ליטר) ליום, אבל עד מהרה יורדות התגובות ונפגע מצב גופן של הפרות.

הבוקרים ברובם לא עסקו בחקלאות ובטיפול בבקר עד הגיעם להתיישבות. מוצאם החברתי הוא כעין „התנועה מהעיר אל הכפר“, אולם ישנם גם פועלים חקלאיים-שכירים, אשר שאר פים להיות עצמאיים ובעלי משק חקלאי. עם

האספקה הדרושה למשקן ותמורתה נרשמת לחובתו התקציבית. כל ההכנסה מהחלב או מעגל שנמכר (את העגלים אינם מגדלים לבשר והם נמכרים בגיל רך) נשארת בידי המתיישב למחייתו הוא ובני ביתו. לא כל המתיישבים, שהם לרוב בעלי משפחות גדולות, יכולים להסתפק בהכנסה מועטה זאת והם עובדים מחוץ למשק, לרעת התפתחותו.

בשלב זה מתחילה הפעילות המשקית וההדרכה. באסיפת המתיישבים, שנקראה ביום 30.12.1966 ע"י המנהל של המשרד האיזורי להתיישבות החדשה ב־Waller-field לקראת סוף שנת 1966, כדי לברכם „לשנה טובה“ ולעודדם לפעלם ההתיישבות, הציג אותי המנהל בפני המתיישבים, כאיש מקצוע בעל ניסיון רב של עשרות בשנים, אשר בא לסייע בפיתוח משק החלב. אחד המתיישבים ברכני לשלום ושאל: „האם מגענו עם מר עפרוני יהיה משרדי גרידא, הנבוא לכאן לשאול בעצתו, או שנראה אותו גם במשק, שיראה מקרוב את כל אשר מטרידנו, יעמוד על הבעיות שלנו ואולי יעזור לנו בפתרון?“ השיבותי שזהו דרכי בעבודה, אינני יושב במשרד ומיעץ מעבר לשולחן או דרך שפופרת הטלפון. אני בא למשק, רואה מקרוב את הדברים. משוחח עם בעל המשק ומיעץ כמיטב ידיעתי וכן עושה כמיטב יכולתי לעזור בפתרון של שאלות שונות. הבטחתי לבקר אצל כולם בלי יוצא מן הכלל, בלוית המדריך הכפרי המקומי.

כעת אני מבקר יום-יום ב־2–4 משקים עד שעות הצהריים, ואחרי כן אני מסכם את הבריורים בכתב ומגיש את הדו"ח לממונים על ההתיישבות במקום. בביקורי במשקים אני מעיר על הדברים, שדורשים תיקון בנהוג, מיעץ בענייני ההזנה והגידול, ודברים אלה נרשמים בו במקום ונמסרים למתיישב כהוראה למילוי הלכה למעשה. המדריך הכפרי הנלווה אלי חייב לעקוב אחרי מילוי ההוראות עד לביקורי הבא.

הוא אשר העליתי במשך הזמן, עד כה.

בחדש מאי 1966 הובאו הנה ראשי הבקר הראשונים מחווה ממשלתית לגידול בעלי-חיים.

בשטח ביצתי, בו עומדים המים והעשב הזורע נרקב.

לקראת עונת „היובש“ (שאינו מוחלט כלל וכלל, ואנחנו בישראל היינו מתברכים בכמות המשקעים שיורדים כאן בתקופה זו, שנמשכת מתחילת פברואר ועד סוף מאי) תוכננה שתילת 4³ אקר (12-16 דונם) משטחי המרעה בעשב פיל, כמנת ירק נוספת על המרעה לבקר. אינני רואה את עצמי מומחה לדרכי הטיפול בקרקע, במרעה, בחריש, זריעה ושתילה, אולם הפניתי את תשומת לבם של האחראים לדבר, שמן ההכרח לדאוג לאספקה לבקר לעונת היובש, שזוהי למעשה הראשונה למשקים החדשים האלה.

הבעיות העומדות על הפרק כעת, הן:

- א. לימוד חליבה נכונה, הסדרת זמני החליבה;
- ב. אירגון השיווק המלא, המצריך קירור ושמירת חלב הערב;
- ג. הזרעת הפרות והעגלות והבטחת הפרייתן הסדירה;
- ד. סידור עזרה וטרינארית, שאינה קיימת כמעט כיום;
- ה. מלחמה בקרציות המכסות את הבקר כולו;
- ו. הסדרת הרעיה והעשרת ההזנה במזון מרוכז;
- ז. בעיות גידול בני הבקר להגדלת העדר וגידול עגלים לבשר.

בפברואר השנה קיבלתי לרשותי מכונת גדולה, אוטומאטית, והתחלתי לבקר במשקי האיזור ההתיישבותי השני, קארלסון-פילד. בעצם, חופפות הבעיות של האיזור הזה את אלה של האיזור הראשון. בבקרי ביקור חוזר במשקים שבאיזור הקודם לפי הזמנתם של מתיישבים אחדים המבקשים תוספת בקר למשקם (נוסף על 7 הראשים שכבר קיבלו), הם מסרו לי בשם השר שביקר אצלם ימים מספר לפני כן, בלוויית מנהל משרדו וחבר ממונים על ההתיישבות — שהדבר יקוים רק לפי המלצתי. לפי התוכנית, היו צריכים — עם תום שנת ההתיישבות הראשונה — למלא את מכסת הבקר

מסירת הבקר ניתנות למתיישב הוראות לטיפול והחזקת הבקר ולהזנתו, כן מסבירים לו כיצד יש לחלוב, אולם, הוראות אלה — או שלא נקלטו או שלא הובנו כהלכה.

נאמר להם, למתיישבים, שמרעה טוב יכול לספק לפרה את מלוא תצרוכתה בחומרי מזון לקיום גופה ולייצור הגלון הראשון של החלב. לכל גלון חלב נוסף חייב הבוקר לאבוס את פרתו ב-4 פאונד (1.6 ק"ג) מ"מ. אשר לעגלות, די להן במרעה טוב בלבד. במרעה פחות טוב או דל יש להוסיף לפרה מ"מ מלוא הוויירד לייצור החלב, ואילו לעגלות להוסיף פחות וק"ג אחד מ"מ ביממה. אולם, למעשה, מצאתי את שטחי המרעה ברוב המשקים, לאחר 7-8 חודשי רעיה, במצב ירוד ביותר. והסיבות לכך הן: (א) האדמה היא כבדה, מהסוג חימר סידי בלתי מתנקז, היא לחה מדי ברוב חודשי השנה; (ב) הכשרת הקרקע והכנתה לשתילת עשבי המרעה היתה בלתי מספקת; (ג) ניקוז השטח היה בלתי מספיק או שנהרס כבר ע"י הבקר; (ד) הוצאת הפרות לרעיה היתה מוקדמת מדי, לפני שהצמחים הספיקו להשתרש עמוק ולהתפשט על פני כל השטח, כדי להוות רובד מגן לקרקע הלחה; (ו) ע"י דריכת הבקר על קרקע רטובה ממש (כי הגשמים אינם פוסקים כאן כמעט החל מחודש יוני ועד דצמבר), שובשו תעלות הניקוז והשטח כולו מכוסה שקעים וגורמות, שאינם מאפשרים התפתחות הצמחיה. לא-חר 3² רעיות במחזור, לא התחדשה הצמיחה כראוי והמחזור שובש לגמרי.

כל שטח המרעה חולק ל-4 חלקות וגודר היטב. מחזור הרעיה הוא בהפסקות של 21-27 יום, ז"א בכל חלקה החזיקו את הבקר במשך 7-9 ימים רצופים. אני רואה בזה גורם לשיבוש המרעה בעשבי-בר, שאינם נאכלים ע"י הבקר, הם מתגברים ועולים על עשבי המרעה הרצויים. הפרות מכלות את העשב הטעים ב-3⁴ הימים הראשונים לשהותם בחלקה, ובשאר 4-5 הימים אינן מוצאות עוד די מזון לצורכי הקיום והייצור. נוסף על כך, מסתבר שברוב המשקים לא כל השטחים אלא 2-3 חלקות בלבד ראיות לרעיה. חלקה אחת או שתיים נמצאות לרוב

אותם על טעותם, ולאט-לאט הם מתחילים להקשיב לדברי ולהשתכנע. בענין הרכב המזון המרוכז — הצעתי כמה דוגמאות של הרכב התערובת לחולבות, המבוססות ברובן ככולן על מוצרי מזון מקומיים. תערובת זו כבר נכנסה לשימוש בחוות הממשלתיות ונחדיר אותה גם להתיישבות החדשה, כי היא זולה מזו המיובאת. אשר לאפשרות של ייצוא בקר חלב שלנו לארץ זו, דעתי היא שלילית. ממשלת טרינידאד מקבלת את הבקר בצורת מענק — הלוואה לזמן ארוך ובריבית נמוכה — מממשלת קנדה, והיא מוכרת אותו למתיישבים החדשים ע"ח התקציב ב־350 דולרים. גם זירמה קפואה מייבאים מקנדה, אנגליה וארה"ב, וספק אם נוכל להתחרות בזה. לאחרונה הביאו הנה 5 פרים צעירים מקנדה, ובחווה הממשלתית לגידול בקר ישנם גם כמה פרים מקומיים מעורבים, וכן משתמשים בפרי ברהמה. כמרכן, ישנה תוכנית לגדל עגרות צעירות מהייבוא, עד לגיל הריון של 5-6 חודשים, באי השני של מדינת טרינידאד — טובגו. בכוונתי לערוך ביקור באי זה, כדי לעמוד על התנאים שם ולתכנן קורס לבוקרים, דוגמת זה שבאיזורי כאן.

סנטאנו, ינואר-יולי 1967.

ה. עפרוני

(תומצת מתוך מכתביו מטרנידאד ע"ר. נדב)

עד 14 ראש, אולם אני עיכבתי לע"ע את החלר קה הנוספת, וזאת מסיבות שהבאתי לעיל. אני מתכנן גם פעולה לימודית-מקצועית בצורת קורסים קצרי-מועד למתיישבים ולנוער, וכן להכשרת מדריכים מקצועיים איזוריים.

חלק מהצעותי כבר נתקבלו והן מתגשמות. מונה רופא וטרינארי קבוע, אשר בודק כעת את כל הבקר המצוי בהתיישבות החדשה, בעיקר לגבי הפוריות. להבא יבקר הרופא אחת לשבוע בקביעות בכל האיזור וגם יעמוד לשרות המת-יישבים בכל מקרה דחוף שלא ביום הביקור הקבוע. בוולר-פילד מונה כבר איש, שמתפקידו להתמסר להדרכה מקצועית ולפיקוח ועיקוב אחרי מילוי ההוראות המקצועיות שניתנות על ידי בנוכחותו. גם הצעתי שהמזריע יבקר יום-יום בתחנת הריכוז של החלב וימצא שם רשימה של הנזקקים לו — עומדת להתגשם. באיזור הראשון החלו כבר בהקמת תחנה לריכוז החלב ובצידה יהיה גם חדר קירור, והדבר יאפשר שיווק כל החלב משתי החליבות.

אשר לגובה התנובות, כבר ישנה הטבה באיזורי העבודה שלי. התנובה עלתה במידה ניכרת וישנה גם התמדה בהנבה. אולם, המומרים המקומיים והמתיישבים טוענים כנגדי: „הרי אתה מפטם את הפרות במזון מרוכז רב, ואילו אנו רוצים לייצר חלב זול!“ אני מוכיח

עכשיו העונה - לגדע הקרניים בבקר מבוגר.

אנו מגדעים את הקרניים בשיטה חשמלית, ללא סכנת דימום

בדבר פרטים, נא לפנות לאחים כספי, כפר ויתקין